

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

62. An Clericus incurrat poenas dictae Bullae, si vitium bestialitatis commiserit? Et pro praxi hujus quaestionis aliqui alij diversi casus explanantur; & tandem deducitur legem poenalem non esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

dicitur artifex, seu mercator, qui semel, aut iterum id exercet: sed qui toties exercet, vt opinione vulgi habeatur pro tali. Et hanc opinionem insinuat etiam Henric. in sum. lib. 14. c. 5. num. 1. in glossa F. Vide etiam Panorm. in cap. 1. num. 24. de iuric. & copiosè Floron. de cas. referu. vbi sup. p. 2. cas. 2. n. 1. & seq. Hinc Genuensis in praxi Archiepisc. c. 18. num. 15. docet, non esse denuntiandam mulierem, quæ semel maleficium fecit, aut superstitionem, nisi sciret hæreticam manifestè, & simplicitas, aut alia iusta causa non excusaret.

RESOL. LXII.

An Clericus incurrat penas dictæ Bullæ, si vitium bestialitatis commiserit? Et pro praxi huius questionis aliqui alij diuersi casus explanantur, & tandem deducitur legem pœnalem non esse extendendam de casu ad casum, ex identitate rationis, & casibus referuati, vt pœne pœnalibus strictam debere fieri interpretationem. Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 66.

§. 1. Neurrere putauit Aloysius Ricc. in praxi tom. 3. ref. 59. Campanile in diuer. iur. can. rab. 1. c. 22. n. 18. Roland. a Valle vol. 1. conf. 7. n. 1. Ledesma in sum. tom. 2. tr. 27. c. 11. concl. 4. Vega in sum. tom. 2. cap. 102. cas. 2. Homob. in exam. Eccl. p. 2. tract. 11. c. 12. n. 26. Narbon. in 3. pr. re. opil. lib. 4. tit. 1. leg. 20. el. 8. n. 13. Rodriq. in sum. tom. 1. cap. 208. n. 2. & Prosper de August. in add. ad summa in Quaranta, vers. Sodomia, & nouissimè Belloch. de cas. referu. p. 2. 9. 2. n. 39. Et ratio est, quia lex pœnalis extenditur de casu ad casum, quando militat eadem ratio, vt notat gl. in cap. 1. de temp. ord. vet. Italia. quam Glossam singularem vocauit Abbas in c. nihil, de electione, & in c. finali, de rescript. & alij.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. Ref. 79. & in alijs eius annot. primæ.

2. At his non obstantibus, puto clericum vitium bestialitatis exercentem non incurere in penas huius Bullæ; & ita tenet Barbola in suis collect. tom. 2. lib. 5. tit. 3. c. 4. n. 11. Garfias de benefic. tom. 2. p. 11. c. 10. §. 2. n. 205. Bañez in 2. 2. 9. 6. 4. art. 8. Et ratio est; nam bestialitas non est propriè sodomia, contra quam edita fuit hæc Bulla; & lex pœnalis non est extendenda ad casum non expressum, etiam si in illo eadem inueniatur ratio, maxime in foro conscientie, vt probat P. Miranda in man. Pralat. tract. de monialibus, q. 2. art. 10. conclus. 1. Sanch. de matrim. tom. 3. lib. 10. disp. 4. n. 3. Henric. in sum. lib. 7. c. 30. n. 4. in gl. littera C. Garfias vbi sup. n. 236. Castrus de leg. lib. 6. c. 3. n. 5 & c. 4. n. 1. & alij.

3. Probatur hæc opinio exemplis. Nam in Clem. unica de consang. & affin. excommunicantur Moniales professe, cuiusque nubentes, & accipientes illas in vxores, & excommunicantur etiam professi inuentus matrimonium. Et tamen, vt notat Cardin. Ancharanus, & Bonifacius hic, D. Antoninus p. 3. tit. 24. art. 34. Caiet. in sum. ver. excommunic. cap. 47. cum Sanch. de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 48. n. 2. si aliqua femina secularis iniret matrimonium cum professo, non incidet in dictam excommunicationem, sicut incidet in dictam excommunicationem vir inuendo matrimonium cum Moniali. Et tamen militat eadem ratio. Sed quia textus loquitur de masculis nubentibus cum Monialibus, & non de feminis nubentibus cum professis, licet, vt dixi, in vtrilque militet eadem ratio, tamen mulieres nubentes cum professis non incurrerent in excommunicationem, quia lex pœnalis restringenda est, & non amplianda, etiam ex identitate rationis.

4. Secundò, in Concil. Trident. sess. 25. de regul.

cap. 8. excommunicantur omnes, qui cogunt mulierem ad ingrediendum Monasterium: & Sanch. in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 4. num. 3. cum Suarez, & Bañez asserunt sub nomine mulierum non esse includendos viros. Et tamen et si Concilium de solis cogentibus feminas loquatur, eius ratio finalis, quæ est libertati ingressus consulere, æquè procedit in vtris coactis.

5. Tertio, Religiosus administrans sacramentum Pœnitentiæ, vel Baptismi, sine licentia Parochi, non incurrit penas Clem. 1. de privileg. quia dicta Clementina loquitur solum de sacramentis Eucharistiæ, Matrimonij, & Extremæ Vnctionis. Et tamen in alijs sacramentis Pœnitentiæ, & Baptismi eadem militat ratio. Ita Glossa, & Abbas ibidem, quibus adde Capel. Tholof. dec. 121.

6. Quarto, Glossa in Clem. 1. de decimis, vbi asserit constitutionem illam, qua punitur Religiosus fraudans decimas Ecclesiæ, non extendi ad Clericos seculares eadem facientes.

7. Quintò, etiam Glossa ver. suspensi, in c. finali de offic. deleg. lib. 6. restringit penam dicti capituli ad solos conferuatores, de quibus loquitur, dicens aliter esse in Delegato similia faciente.

8. Sextò, eadem Glossa ver. moderatas, in fine, in cap. statutum, §. in super, de refer. pœnam d. c. loquentis de legato Papæ, non audet extendere ad delegatos ordinarij, eundem excessum, circa expensas facientes.

9. Septimò, Greg. XIII. excommunicauit ingredientes Monasteria Monialium prætextu licentiarum: & tamen in hanc excommunicationem non incurrunt illi, qui dicta Monasteria, sine prætextu licentiarum ingrediuntur, vt infra, Deo dante, videbimus: & docet Suarez de cens. disp. 2. 2. sect. 6. n. 11.

10. Ex his omnibus apparet, legem pœnalem non esse extendendam de casu ad casum ex identitate rationis: vnde, vt supra diximus, Clericus committens vitium bestialitatis non incurrit in penas huius constit. Pij V. quia est edita contra Clericos exercentes sodomiam. Vnde apparet me rectè olim consuluisse in casibus referuatis, vt pœne pœnalibus, strictam debere fieri interpretationem. Et ita tradiderunt et nostris P. Naldus in sum. cas. n. 3. Chapeauilla de cas. refer. c. 6. quest. 1. Coriolan. etiam de cas. ref. p. 1. sect. 1. in c. 5. n. 4. Homobon. p. 1. de cas. ref. c. 2. Bonac. de matr. disp. 4. punct. 11. num. 5. de Sacram. disp. 5. q. 7. punct. 5. §. 3. n. 1. Reginald. in praxi tom. 1. c. 11. sect. 1. n. 127. & alij, aduersus Floronum tract. de casib. refer. p. 1. c. 1. n. 30. & 40. Finell. de cas. referu. cap. 5. n. 3. & cas. 4. n. 25. Graffium in pract. lib. 1. c. 4. reg. 4. n. 25. & alios contrarium sentientes. Sed tu tene primam sententiam.

RESOLVTIO LXIII.

Virum ad incurrendas penas supradictæ Bullæ exigatur sententia Iudicis, ita vt ante illam Clerici dictas penas non incurant in conscientia?

Et ex doctrina huius questionis deducuntur alij septem casus in §. ultimo huius Resolutionis, & alij quam plurimi deduci possunt, in quibus non incurrunt in penas à lege Civili vel Ecclesiastica impositas ante Iudicis sententiam. Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 67.

§. 1. D Ubius in hac re manet Nauarr. in Man. cap. 27. num. 250. & potius videtur inclinare, quòd dictæ pœne incurrantur in foro conscientie, Ratio est, quia Pontifex in textu Bullæ dicit, Priuimus; quod verbum, cum sit præsentis temporis, continet sententiam latam.

2. Sed hæc sententia admodum dura, & rigorosa est;